

SVEA HOVRÄTT
Patent- och
marknadsöverdomstolen
Rotel 020115

PROTOKOLL
2022-05-30
Föredragning i
Stockholm

Aktbilaga 21
Mål nr PMÖ 12037-21

RÄTTEN

Hovrättslagmannen Per Carlson samt hovrättsråden Sara Ulfsdotter och Mattias Pleiner, referent

FÖREDRAGANDE OCH PROTOKOLLFÖRARE

Föredraganden Malin Edin

PARTER

Klagande

Erikslunds Möbler AB, 556902-5470
Traversgatan 25
721 38 Västerås

Ombud: Advokaten P.H. och biträdande juristen J.S.

Motpart

Schangtil Design AB, 559073-5980
Östra Järnvägsgatan 1
745 37 Enköping

Ombud: Advokaterna A.J. och M.Z.

SAKEN

Rättegångskostnader

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Patent- och marknadsdomstolens beslut i dom 2021-09-16 i mål nr PMT 9191-20

Genom det överklagade beslutet (punkten 3 i Patent- och marknadsdomstolens domslut) förpliktades Erikslunds Möbler AB (Erikslund) att, i enlighet med 18 kap. 6 § rättegångsbalken, ersätta Schangtil Design AB (Schangtil) för rättegångskostnad med visst belopp jämte ränta.

Dok.Id 1803983

Postadress Box 2290 103 17 Stockholm	Besöksadress Birger Jarls Torg 16	Telefon 08-561 670 00 08-561 675 00 E-post: svea.hovratt@dom.se www.patentochmarknadsoverdomstolen.se	Telefax	Expeditionstid måndag – fredag 09:00–16:30
---	---	---	----------------	---

Erikslund har yrkat att Patent- och marknadsöverdomstolen ska befria bolaget från skyldigheten att ersätta Schangtils rättegångskostnad i Patent- och marknadsdomstolen och har till stöd för detta anfört bl.a. följande.

Erikslund har inte kommit med några påståenden eller invändningar som bolaget insett, eller bort inse, sakna fog. Inte heller har Erikslund på annat sätt agerat försumligt eller vårdslöst. I vart fall har inte Erikslunds processföring orsakat någon ersättningsgill merkostnad för Schangtil.

Det bestrids att invändningen om att M.G. inte kunnat överlåta rättigheterna avseende stolen Empire till Schangtil saknat fog. Erikslund bestred i Patent- och marknadsdomstolen att M.G. skulle ha formgivit stolen. Eftersom M.G. inte hade formgivit stolen, kunde han inte heller som innehavare överlåta några rättigheter till Schangtil. Patent- och marknadsdomstolen fastslog i sitt avgörande också att barstolen Empire inte kunde anses vara M.G. egen intellektuella skapelse. I vart fall har Schangtil inte orsakats några merkostnader med anledning av invändningen.

Det stämmer inte att Erikslund flera gånger skulle ha ändrat uppgift om när stolen Elsa skapades, började tillverkas eller offentliggjordes. Erikslund uppgav före den aktuella processen av misstag att stolen Elsa hade funnits i leverantörens sortiment sedan år 2004. När det kom till Erikslunds kännedom att årtalet var felaktigt, vidtog dock bolaget rättelse. Inom ramen för förevarande process har inget annat påståtts av Erikslund än att stolen Elsa började tillverkas år 2015 och offentliggjordes år 2016. Erikslund har under rättegången av misstag angett att stolen Elsa köptes in och namngavs både år 2016 och 2017. Dessa årtal var dock av mindre vikt i processen. I vart fall har de justerade årtalen inte orsakat någon ersättningsgill merkostnad för Schangtil.

Vad gäller produktkatalogen från 2016 (katalogen) redogjorde Erikslund i ett tidigt skede av processen för katalogens existens. Schangtil hade därmed möjlighet att beakta förekomsten av detta bevis och utforma sin talan därefter. Erikslund lämnade dessutom

en godtagbar förklaring till varför bolaget dröjde med att lämna in katalogen. I vart fall bestrids det att agerandet har förorsakat Schangtil någon ersättningsgill merkostnad. Schangtils påståenden som hade att göra med katalogens äkthet, och därtill hänförlig bevisning, aktualiserades framför allt i tiden efter det att Schangtil hade tillgång till den fullständiga katalogen.

Schangtil har motsatt sig att Patent- och marknadsdomstolens beslut ändras. Schangtil har till stöd för detta vidhållit det som bolaget anförde i Patent- och marknadsdomstolen med bl.a. följande tillägg och förtydliganden.

Erikslunds invändning om att M.G. inte haft rätt att överlåta rättigheterna avseende barstolen Empire till Schangtil var obefogad. Om Erikslund menade att upphovsrätt till barstolen över huvud taget inte förelåg, var det överflödigt att ifrågasätta M.G. skapandeprocess och Schangtils saklegitimation. Ifrågasättandet skedde också trots att det var fråga om förhållanden som Erikslund inte kunde ha någon insikt i. Erikslunds agerande i denna del har inneburit merarbete för Schangtil eftersom dels ytterligare utredningsåtgärder har behövt vidtas, dels bevisning till stöd för den formlösa överlåtelsen har behövt eftersökas. Dessutom har Schangtil behövt förbereda ytterligare förhørsfrågor till M.G..

Erikslund har lämnat motstridiga sakuppgifter gällande offentliggörandet av stolen Elsa. Erikslund uppgav under förprocessuell skriftväxling mellan parterna att stolen hade offentliggjorts år 2004, för att under rättegången ändra uppgiften till att stolen började tillverkas år 2015 och offentliggjordes år 2016. Vidare uppgav Erikslund att bolagets barstol namngavs och köptes in år 2017, för att senare ändra uppgiften till år 2016. Dessa motstridiga uppgifter har inneburit merarbete för Schangtil på det sättet att utredningsåtgärder har företagits för att försöka efterforska uppgifterna i fråga. Att sakuppgifterna ändrats av Erikslund har dessutom gett upphov till tvivel, vilket i sin tur föranlett ytterligare utredningsåtgärder.

Katalogen utgjorde en mycket central del av bevisningen i målet. Fram till dess att katalogen gavs in i sin helhet nödgades Schangtil att vidta omfattande

utredningsåtgärder för att kunna verifiera uppgifterna, bl.a. togs kontakter med olika personer med insikt i den kinesiska möbelmarknaden. Det oklara sätt på vilket bevisningen gradvis presenterades medförde dessutom ytterligare tvivel avseende bevisningens äkthet. Schangtil skulle mycket väl ha kunnat återkalla käromålet om fullständiga uppgifter om katalogen hade framkommit direkt.

Vidare gjorde Erikslund i Patent- och marknadsdomstolen gällande att Schangtil hade kopierat Erikslunds sortiment, vilket föranledde ytterligare utredning och bevisning från Schangtils sida. Därutöver begärde Erikslund översättning av en handling trots att bolagets egen bevisning styrkte det som avsågs bli bevisat med den av Schangtil ingivna handlingen. Dessutom ifrågasatte Erikslund att produktbilderna som hade förekommit på Erikslunds hemsida tillhörde Schangtil, vilket nödgade Schangtil att vidta ett flertal utredningsåtgärder.

Parterna har yrkat ersättning för sina rättegångskostnader i Patent- och marknadsöverdomstolen.

Efter föredragning fattar Patent- och marknadsöverdomstolen följande

BESLUT (att meddelas 2022-06-17)

1. Med ändring av punkten 3 i Patent- och marknadsdomstolens domslut befriar Patent- och marknadsöverdomstolen Erikslunds Möbler AB från skyldigheten att ersätta Schangtil Design AB:s rättegångskostnad i Patent- och marknadsdomstolen.
2. Schangtil Design AB ska ersätta Erikslunds Möbler AB:s rättegångskostnad i Patent- och marknadsöverdomstolen med 60 000 kr avseende ombudsarvode, jämte ränta på beloppet enligt 6 § räntelagen från dagen för detta beslut till dess betalning sker.

Skälen för beslutet

Inledning

Frågan i målet är om Erikslund genom vårdslöshet eller försummelse i rättegången i Patent- och marknadsdomstolen har orsakat rättegångskostnader för Schangtil och om Erikslund därför är skyldigt att enligt 18 kap. 6 § rättegångsbalken ersätta dessa kostnader.

Patent- och marknadsdomstolen har förpliktat Erikslund att enligt 18 kap. 6 § rättegångsbalken ersätta Schangtil för viss rättegångskostnad och grundat detta på

- att Erikslunds invändning om att de påstådda rättigheterna inte skulle ha överlåtit, i vart fall inledningsvis, framstod som oklar och fick anses ha saknat fog,
- att Erikslund flera gånger under processens gång ändrade uppgift om när stolen Elsa skulle ha skapats, datum för dess offentliggörande och förekomst i kataloger m.m., samt
- att Erikslund dröjde lång tid med att i original presentera katalogen och att Schangtils process- och bevisföring hade underlättats om katalogen getts in betydligt tidigare. (Se Patent- och marknadsdomstolens dom s. 16.)

Patent- och marknadsöverdomstolens prövning kommer att ta sin utgångspunkt i de omständigheter som Patent- och marknadsdomstolen har lagt till grund för sitt beslut.

Rättsliga utgångspunkter

Enligt 18 kap. 6 § rättegångsbalken gäller – såvitt är aktuellt i målet – att har en part genom påstående eller invändning, som denne insett eller bort inse sakna fog, eller på annat sätt genom vårdslöshet eller försummelse föranlett uppskov i målet eller eljest vållat kostnad för motparten, är parten skyldig att ersätta kostnaden oavsett hur kostnaderna i övrigt ska fördelas.

Ändamålet med bestämmelsen är att främja processens snabbhet och koncentration i förfarandet. För att ersättningsskyldighet ska föreligga krävs att parten genom vårdslöshet eller försummelse har vållat uppskov i målet eller på annat sätt förorsakat motparten kostnad. Vårdslösheten eller försummelsen kan bestå i t.ex. att parten underlåter att följa rättens föreläggande om företeende av skriftlig handling eller föremål som behövs som bevis, att parten underlåter att i rätt tid fullständigt ange sin ståndpunkt i målet eller att parten inte i god tid före huvudförhandlingen uppger de bevis som han eller hon vill åberopa. Parten kan också ådra sig ersättningsskyldighet genom att framställa påstående eller invändning som denne insett eller bort inse sakna fog och på så sätt nödvändiggöra för motparten att förebringa motbevisning. (Se NJA II 1943 s. 232; se även Ekelöf m.fl., Rättegång. Tredje häftet, JUNO version 8, s. 267 f.)

Ersättningsskyldigheten omfattar endast den merkostnad som vållats genom partens vårdslöshet eller försummelse. Som exempel kan nämnas en situation där motparten har orsakats kostnad för utredning som föranletts av partens ogrundade påstående och som vid aktsam processföring skulle ha varit obehövlig. (Se Fitger m.fl., Rättegångsbalken, JUNO version 91, kommentaren till 18 kap. 6 §; se även Lindell, Processuell preklusion av nya omständigheter eller bevis rörande saken, 1993, s. 133 f.)

Frågan om under vilka förutsättningar en part kan ådömas kostnadsansvar enligt 18 kap. 6 § rättegångsbalken för motparts rättegångskostnad är sparsamt belyst i rättspraxis (se bl.a. NJA 1955 s. 513, NJA 1968 s. 136, NJA 1970 s. 442 och NJA 1998 s. 387).

Bedömningen i detta fall

Som framgått gjorde Erikslund i Patent- och marknadsdomstolen gällande att M.G. inte hade skapat stolen Empire och därmed inte heller som upphovsman kunde överlåta några rättigheter till Schangtil (se Patent- och marknadsdomstolens dom s. 5). Även om invändningen behövt preciseras under processen i Patent- och marknadsdomstolen, kan den enligt Patent- och marknadsöverdomstolen inte anses

utgöra en sådan obefogad invändning som avses av 18 kap. 6 § rättegångsbalken. Under alla omständigheter har det inte framkommit att invändningen skulle ha orsakat Schangtil några merkostnader. I detta sammanhang bör det enligt Patent- och marknadsöverdomstolen beaktas att Schangtil, i egenskap av kärande och påstådd innehavare av rättigheter till ett verk som annan skapat, måste ha varit berett på att presentera utredning som visar att bolaget innehade nämnda rättigheter.

Vad därefter gäller de anmärkta justeringarna av årtalen för när stolen Elsa ska ha skapats, offentliggjorts och förekommit i kataloger konstaterar Patent- och marknadsöverdomstolen att det av handlingarna kan utläsas att Erikslund under rättegången i Patent- och marknadsdomstolen konsekvent angett att stolen började tillverkas 2015 för att sedan offentliggöras 2016 vid en mäsas i Kina. Visserligen är det ostridigt att Erikslund före rättegången i ett e-postmeddelande ska ha uppgett ett annat, tidigare datum för när leverantören ska ha haft stolen i sitt sortiment. Erikslund har också under rättegången i Patent- och marknadsdomstolen ändrat sin uppgift om när stolen för första gången namngavs och köptes in. Justeringen av dessa uppgifter kan dock inte, enligt Patent- och marknadsöverdomstolen, innebära att Erikslund har agerat vårdslöst eller försumligt i den mening som avses i 18 kap. 6 § rättegångsbalken.

När det sedan gäller påståendet att Erikslund dröjt viss tid med att ge in katalogen i original konstaterar Patent- och marknadsöverdomstolen att den som åberopar ett utdrag ur en katalog som bevis, i enlighet med principen om det bästa bevismaterialet, utan dröjsmål bör ge in katalogen i original om utdragets autenticitet bestrids. Vid bedömningen i detta fall går det dock inte att bortse från att Erikslund i ett tidigt skede av processen redogjorde för katalogens existens och vid vilken mäsas katalogen ska ha använts. Katalogen i original gavs också in som bevisning i god tid före huvudförhandlingen. Vid dessa förhållanden kan Erikslund inte anses ha agerat vårdslöst eller försumligt. Till detta kommer att det inte har framkommit att Erikslunds dröjsmål med att ge in katalogen skulle ha medfört någon merkostnad för Schangtil. Patent- och marknadsöverdomstolen konstaterar härvid att Schangtil, även efter det att Erikslund hade gett in katalogen i original, ifrågasatte både att stolen Elsa hade offentliggjorts på den mäsas som katalogen ska ha kommit från och att stolens tillverkare hade närvarat

på mässan (se Patent- och marknadsdomstolens dom s. 8 och 9). Att katalogen inte presenterades i original tidigare synes följaktligen inte ha haft någon inverkan på Schangtils processföring eller medfört att redan vidtagna utredningsåtgärder blivit obehövlige.

Sammanfattningsvis bedömer Patent- och marknadsöverdomstolen – till skillnad från Patent- och marknadsdomstolen – att det inte finns stöd för att Erikslund genom påstående eller invändning, som bolaget insett eller bort inse sakna fog, eller på annat sätt genom vårdslöshet eller försummelse har vållat sådan kostnad för Schangtil som Erikslund är skyldigt att ersätta enligt 18 kap. 6 § rättegångsbalken. Vad Schangtil här i Patent- och marknadsöverdomstolen har ytterligare anfört om Erikslunds processföring i Patent- och marknadsdomstolen påverkar inte denna bedömning.

Överklagandet ska därmed bifallas på så sätt att Erikslund ska befrias från skyldigheten att ersätta Schangtils rättegångskostnad i Patent- och marknadsdomstolen.

Rättegångskostnad i Patent- och marknadsöverdomstolen

Vid denna utgång ska Schangtil ersätta Erikslunds rättegångskostnad i Patent- och marknadsöverdomstolen. Erikslund har yrkat ersättning med 83 000 kr avseende ombudsarvode. Schangtil har ansett att det av Erikslund yrkade beloppet för rättegångskostnader framstår som högt.

Målet har rört en begränsad fråga. Handläggningen har varit skriftlig och har från Erikslunds sida i allt väsentligt bestått av en överklagandeskrift och en ytterligare skrift. Med beaktande av målets art och omfattning bedömer Patent- och marknadsdomstolen att skälig ersättning för ombudsarvode inte kan överstiga 60 000 kr. Schangtil ska därför förpliktas att ersätta Erikslund med detta belopp.

Överklagande

Beslutet innehåller enligt Patent- och marknadsöverdomstolen frågor där det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att ett överklagande prövas av Högsta domstolen. Beslutet får därför överklagas. (1 kap. 3 § tredje stycket lagen, 2016:188, om patent- och marknadsdomstolar)

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga A

Överklagande senast 2022-07-15

Malin Edin

Protokollet uppvisat/

Hur man överklagar Patent- och marknadsöverdomstolens avgörande

Den som vill överklaga Patent- och marknadsöverdomstolens avgörande ska göra det genom att skriva till Högsta domstolen. Överklagandet ska dock skickas eller lämnas till Patent- och marknadsöverdomstolen.

Senaste tid för att överklaga

Överklagandet ska ha kommit in till Patent- och marknadsöverdomstolen senast den dag som anges i slutet av Patent- och marknadsöverdomstolens avgörande.

Beslut om häktning, restriktioner enligt 24 kap. 5 a § rättegångsbalken eller reseförbud får överklagas utan tidsbegränsning.

Om överklagandet har kommit in i rätt tid, skickar Patent- och marknadsöverdomstolen överklagandet och alla handlingar i målet vidare till Högsta domstolen.

Prövningstillstånd i Högsta domstolen

Det krävs prövningstillstånd för att Högsta domstolen ska pröva ett överklagande. Högsta domstolen får meddela prövningstillstånd endast om

1. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av Högsta domstolen eller om
2. det finns synnerliga skäl till sådan prövning, så som att det finns grund för resning, att domvillan förekommit eller att målets utgång i hovrätten uppenbarligen

beror på grovt förbiseende eller grovt misstag.

Överklagandets innehåll

Överklagandet ska innehålla uppgifter om

1. klagandens namn, adress och telefonnummer,
2. det avgörande som överklagas (domstolens namn och avdelning samt dag för avgörandet och målnummer),
3. den ändring i avgörandet som klaganden begär,
4. de skäl som klaganden vill ange för att avgörandet ska ändras,
5. de skäl som klaganden vill ange för att prövningstillstånd ska meddelas, samt
6. de bevis som klaganden åberopar och vad som ska bevisas med varje bevis.

Förenklad delgivning

Om målet överklagas kan Högsta domstolen använda förenklad delgivning vid utskick av handlingar i målet, under förutsättning att mottagaren där eller i någon tidigare instans har fått information om sådan delgivning.

Mer information

För information om rättegången i Högsta domstolen, se www.hogstodomstolen.se